

Häirintä asiakasaloitteisessa valvonnassa aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueilla 2017

Sisällys

Johdanto	3
Valtakunnalliseen puhelinneuvontaan tulleet häirintää koskevat yhteydenotot	4
Asiakasaloitteinen valvonta	4

Raportin nimi: Häirintä asiakasaloitteisessa valvonnassa aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueilla 2017

Julkaisija: Työsuojeluhallinto 2018

Lisätietoja:

ESAVI: Tanja Välke

LSAVI: Anna Pärty

LSSAVI: Soili Saarela

ISAVI: Auli Tukiainen

PSAVI: Irina Suominen

Johdanto

Työturvallisuuslain noudattamisen valvonta kuuluu työsuojeluviranomaiselle. Alueellisina työsuojeluviranomaisina toimivat aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueet, jotka valvovat häirintää ja epäasiallista kohtelua sekä asiakkaan aloitteesta että viranomaisaloitteisten työpaikkatarkastusten yhteydessä. Lisäksi valtakunnallinen puhelinneuvonta antaa ohjeita ja neuvoja niin työntekijöille kuin työnantajille häirinnän ja epäasiallisen kohtelun tilanteen selvittämiseksi ja käsittelemiseksi työpaikalla. Mahdollisten valvontatoimien edellytyksenä on, että häirintää kokenut henkilö on saattanut asiansa työnantajan edustajan tietoon. Jos työnantaja on laiminlyönyt velvollisuuttaan puuttua työpaikalla tapahtuvaan häirintään, asiakas voi pyytää työsuojelun vastuualueelta valvontatoimenpiteitä asiassaan.

 Jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi. Työturvallisuuslaki 28 §

Häirintään liittyvät valvonnan toimenpiteet lukuina vuonna 2017:

- 2 000 yhteydenottoa valtakunnalliseen puhelinneuvontaan
- 223 tapauksessa asiakas täytti valvontapyyntölomakkeen, eli asia tuli vireille
- 98 tapauksessa vireille tullut asia ei antanut aihetta valvontaan, ja siitä tehtiin käsittelyratkaisu
- 110 tarkastusta
- 134 työnantajalle annettua velvoitetta
- 4 tapauksessa tehtiin ilmoitus poliisille epäilystä työturvallisuusrikoksesta

Valtakunnalliseen puhelinneuvontaan tulleet häirintää koskevat yhteydenotot

Työsuojeluhallinnon valvontatietojärjestelmään kirjattiin vuoden 2017 aikana hieman yli 2 000 häirintään ja epäasialliseen kohteluun liittyvää asiakasyhteydenottoa. Toimialaluokituksen mukaisesti eniten yhteydenottoja tuli toimialoilta terveys- ja sosiaalipalvelut, julkinen hallinto ja maanpuolustus sekä muu palvelutoiminta.

Puhelinneuvontaan soittaneet kysyivät konkreettisia neuvoja, miten toimia tilanteessa, jossa

- työntekijä kokee epäasiallista kohtelua (häiritsijä mm. esimies, toinen työntekijä, asiakas)
- työnantajalle ilmoitetun häirintä asian käsittely on työpaikalla ei etene ja on kesken
- halutaan varmistaa, että työnantajan toimet selvittämisessä tai toimenpiteiden toteuttamisessa ovat asianmukaisia
- tehdyistä toimenpiteistä huolimatta häirintä työpaikalla jatkuu.

Asiakasaloitteinen valvonta

Asiakas esitti valvontapyynnön tyypillisimmin tilanteessa, jossa häirinnästä on ilmoitettu työpaikalla, mutta asian käsittely ei ole edennyt tai häirintä ei ole loppunut.

Häirintäyhteydenottojen yhteydessä tuli esille myös epäily syrjinnästä tai haitallisesta psykososiaalisesta työkuormituksesta.

Koontitaulukko: Häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu

	Vastuualue					
	ESAVI kpl	LSAVI kpl	LSSAVI kpl	ISAVI kpl	PSAVI kpl	Yhteensä kpl
Työsuojeluviranomaiselle vireille tulleet tapaukset	79	37	54	28	25	223
Käsittelyratkaisut	51	4	20	8	15	98
Työsuojeluviranomaisen tekemät tarkastukset	30	20	30	17	13	110
Työnantajille annetut veloitteet	34	38	38	16	8	134
Esitutkintailmoitukset	1	-	1	2	-	4

Osa vireille tulleista tapauksista ei johtanut tarkastukseen. Näissä tilanteissa asiakkaalle toimitettiin kirjallinen käsittelyratkaisu. Käsittelyratkaisussa asiakkaalle perusteltiin, miksi asia ei johda valvontatoimenpiteisiin.

Käsittelyratkaisujen perusteluina oli

- kyse ei ollut työturvallisuuslain mukaisesta häirinnästä
- työnantajalle ei ollut ilmoitettu koetusta häirinnästä
- asian käsittely työpaikalla oli vielä kesken
- käytössä olevan tiedon perustella työnantajan katsottiin toimineen asianmukaisesti, vaikka työntekijä oli tyytymätön työnantajan toimiin ja ratkaisuihin.

Tarkastuksiin johtaneissa tapauksissa valvottiin, että työnantaja on työssä esiintyvistä häirinnästä tiedon saatuaan ryhtynyt toimenpiteisiin häirinnän lopettamiseksi. Näissä tapauksissa kyse on ollut työturvallisuuslain mukaisesta häirinnästä ja epäasiallisesta kohtelusta. Tarkastuksilla annetut veloitteet koskivat useimmiten sitä, että työnantaja veloitettiin ryhtymään toimenpiteisiin häirinnän poistamiseksi. Tarkastuksilla annettiin toimintaohjeita myös muita havaituista puutteista, kuten esimerkiksi haitallisesta psykososiaalisesta kuormituksesta työssä, työhön perehdyttämisestä ja työsuhteeseen liittyvistä asioista.

Vuoden 2017 aikana muodostui todennäköisiä perusteita epäillä työturvallisuusrikosta neljässä häirintään liittyneessä tapauksessa.